

سفر به پایتخت نجوم ایران

مراغه دومین شهر بزرگ استان آذربایجان شرقی از لحاظ وسعت و جمعیت و یکی از ۱۰ شهر برتر ایران از لحاظ بافت تاریخی است. شهری که به دلیل برخورداری از ۳۰۰ اثر در فهرست آثار ملی یکی از پرجاذبه ترین شهرهای ایران به شمار می رود و به همین سبب هر ساله گردشگران زیادی را به خود جذب می کند. احداث رصدخانه مراغه به دستور هلاکو خان و زیر نظر دانشمند بزرگ خواجه نصیرالدین توسی، به عنوان پیشرفته ترین رصدخانه آن دوران در جهان سبب شد تا مراغه را به عنوان پایتخت نجوم ایران لقب گذاری کنند. شهر مراغه با آب و هوایی سرد و مرطوب از شمال به تبریز، از شرق به هشتروند، از جنوب به میاندوآب و از غرب به دریاچه ارومیه محدود شده است. در ایران گشت این هفته با مادر سفر به این شهر پرآوازه همراه باشید.

رصدخانه مراغه

رصدخانه مراغه، شاهکار خواجه نصیرالدین توسی که در مراغه، پایتخت حکومت ایلخانیان و در دوره حکومت هلاکو خان بنا شده است. خواجه نصیر توسی از بنای این رصدخانه اهداف متعددی داشت از جمله ایجاد یک مرکز علمی و بازگرداندن دانشمندی که بر اثر حمله مغول از کشور فرار کرده بودند. این بنا در آن دوره فقط یک رصدخانه نبود، بلکه همان طور که گفته شد مرکزی علمی بود که بسیاری از علوم مختلف توسط اندیشمندان بزرگی همچون قطب الدین شیرازی در آن تدریس می شد. بنای اصلی رصدخانه مراغه که ساختمانی استوانه ای شکل داشت طی دوران و به علل مختلفی که مورخان ذکر کرده اند ویران گشت و هم اکنون گنبدی برای حفظ آثار به جای مانده از رصدخانه روی آن قرار داده اند. یونسکو سال ۲۰۰۹ را سال رصدخانه مراغه نام گذاری کرد و هم اکنون نیز فعالیت هایی در راستای ثبت جهانی آن در حال انجام است. این اثر شگوهمند در سال ۱۳۶۴ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

غار هامپوئیل

غار هامپوئیل مهم ترین و قدیمی ترین جاذبه طبیعی شهر مراغه است که متخصصان آثار تمدنی ۲۰۰ هزار ساله را در اطراف آن یافته اند. این اثر طبیعی ارزشمند در ۱۵ کیلومتری جنوب شرقی شهر مراغه و در مجاورت روستای گشایش قرار دارد. غار هامپوئیل که مردم محلی آن را غار کبوتر نیز می نامند شامل چاه های عمیق و رازآلودی است که به صورت تالار های بزرگ جلوه نمایی می کند و مکان مناسبی برای ورزش کوهنوردی به شمار می رود. طبق گفته طبیعت شناسان داخلی و خارجی این غار در زمره مهم ترین غارهای خاکستری جهان است که نمونه های مشابه اندکی از آن در تمام جهان وجود دارد. برخی از تاریخ شناسان این غار را اولین غار ایران و دومین غار جهان از لحاظ قدمت می دانند.

مقبره شیخ رکن الدین اوحدی مراغه ای

آرامگاه رکن الدین مراغه ای مشهور به اوحدی مراغه ای، شاعر و عارف مشهور دوره ایلخانی و صاحب مثنوی جام جم در شهر مراغه قرار دارد. بنای مقبره در میان باغی سرسبز و در مجاورت موزه ای دایمی قرار گرفته و بر دیوار شمالی و جنوبی آن نام اوحدی و تاریخ فوت او (۷۳۸ هـ) حک شده است. در سال ۱۳۵۲ انجمن آثار ملی ایران ساختمان جدیدی روی آرامگاه، بنا و سنگ مقبره اولیه را نیز به موزه مجموعه منتقل کردند. موزه مجاور مقبره به سبب این که مراغه پایتخت حکومت ایلخانیان بوده عنوان موزه تخصصی حکومت ایلخانیان (شامل سکه، ظروف مفرغی و کتیبه های برجای مانده از رصدخانه) را به خود اختصاص داده است.

گنبد سرخ

بنایی متعلق به دوره حکومت سلجوقیان که در قسمت جنوبی شهر مراغه واقع شده است. از کتیبه هایی که بر دیواره های گنبد قرار گرفته اند می توان تاریخ ساخت بنا و نام معمار آن را به زبان عربی خواند. تاریخ شناسان، گنبد سرخ را قدیمی ترین گنبد شهر مراغه و ارزشمندترین آن ها از لحاظ هنر معماری می دانند. بنای این اثر از آجرهایی به رنگ قرمز تشکیل شده که علت نام گذاری آن به نام گنبد سرخ نیز همین است. کارشناسان این گنبد را یکی از شاهکارهای هنر معماری دانسته و آن را از زیباترین آثار آجری جهان به شمار می آورند. گنبد سرخ نیز در تاریخ ۱۳۱۰ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

معبد مهرورجوی

معبد مهرورجوی یا مهری ورجوی یکی از سکونتگاه های ابتدایی بشر به گفته برخی تاریخ شناسان است که در جنوب روستای ورجوی مراغه قرار دارد. معبد مهر مراغه نیایشگاهی در زیر زمین و محلی برای پرستش آیین مهر است. پیروان این آیین با تراشیدن سنگی بزرگ از جنس شیست این پرستشگاه را با دهانه ای به عرض ۴/۵ متر بنا کرده اند. معبد مهرورجوی را می توان یکی از کامل ترین پرستشگاه های تاریخی و از ارزنده ترین نیایشگاه های ایران از لحاظ هنر معماری دانست. نیایشگاه مهر در دوره حکومت پادشاهان مسلمان ایلخانی مورد تغییراتی قرار گرفت تا نشانه های اسلامی بر معماری آن افزوده شود.

امیر حسین
صلاحی
روزنامه نگار

احداث
رصدخانه
مراغه به
دستور
هلاکو خان
وزیر نظر
دانشمند
بزرگ خواجه
نصیرالدین
توسی،
به عنوان
پیشرفته ترین
رصدخانه
آن دوران در
جهان سبب
شد تا مراغه
را به عنوان
پایتخت نجوم
ایران لقب
گذاری کنند

